Wymagania edukacyjne na rok szkolny 2026/2027

1. Informacje ogólne

- **Przedmiot: język polski PP**
- **Nauczyciel: mgr Agnieszka Socha, mgr Joanna Marlicka**
- **Klasa: 4AB**
- **Podręcznik / materiały dydaktyczne:**

  Ponad słowami. Język polski. Podręcznik. Klasa 3 część 2. Zakres podstawowy i rozszerzony. Liceum i technikum

  Ponad słowami. Język polski. Podręcznik. Klasa 4. Zakres podstawowy i rozszerzony. Liceum i technikum

2. Możliwe formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- odpowiedzi ustne,
- kartkówki,
- sprawdziany,
- projekty indywidualne i zespołowe,
- wypracowania,
- karty pracy z lektur,
- karty pracy,
- czytanie ze zrozumieniem,

- recytacja,
- aktywność,
- zadania w grupie,
- sprawdziany umiejętności maturalnych pisemne i ustne.

3. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia, niezbędne do klasyfikacji.

- wszystkie sprawdziany,
- wszystkie wypracowania,
- karty pracy z lektur,
- sprawdziany umiejętności maturalnych PP.

4. Zasady oceniania

- Wszystkie oceny mają wagę 1.
- Prace pisemne są oceniane wg ustalonej skali procentowej.
- Uczeń ma prawo do poprawy sprawdzianu i kartkówki w terminie określonym w statucie.
- Nieprzygotowanie do lekcji możliwe jest 4 razy w półroczu. Niewykorzystane nieprzygotowania nie przechodzą na kolejne półrocze. Jeśli uczeń jest nieprzygotowany po raz piąty i kolejny, nauczyciel może zapytać go z trzech ostatnich lekcji.
- Co najmniej 4 oceny w półroczu muszą być ocenami z w/w obowiązkowych form sprawdzania osiągnięć ucznia.
- Aktywność oceniana jest w formie plusów; jeden plus = 10%. Plusy przechodzą na drugie półrocze.

4. Poziomy wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny

Wymagania ogólne					
Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
● nie przyswoił podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; ● nie rozumie większości wiadomości z zakresu programu nauczania; ● nie umie stosować nabytej wiedzy; ● nie potrafi zaprezentować zdobytej wiedzy;	● wykazuje pewne braki w opanowaniu podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; ● nie rozumie niektórych zagadnień materiału programowego; ● stosuje zdobytą wiedzę przy pomocy nauczyciela; ● często popełnia błędy językowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych;	● opanował wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; ● rozumie zdobytą wiedzę; ● stara się samodzielnie zastosować zdobytą wiedzę; ● popełnia nieliczne błędy językowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych; ● przejawia braki w trwałym	● opanował wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; ● rozumie zdobytą wiedzę; ● stosuje zdobytą wiedzę; ● popełnia drobne usterki językowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych; ● w każdej sytuacji wykazuje się dobrą	● opanował wszystkie wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego; ● samodzielnie interpretuje posiadane wiadomości; ● swobodnie stosuje zdobytą wiedzę; ● wdrożony do autokorekty stara się nie popełniać błędów językowych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych; ● swobodnie operuje wiedzą z zakresu podstawowego.	● biegle opanował wszystkie wiadomości i umiejętności z zakresu podstawowego podstawy programowej lub dodatkowo przyswoił wiadomości wykraczające poza zakres programu nauczania; ● interpretuje zdobytą wiedzę w sposób samodzielny i oryginalny; ● twórczo wykorzystuje zdobyte wiadomości w sytuacjach problemowych; ● prezentuje wiedzę, posługując się precyzyjnym językiem i bogatym słownictwem;

● nie utrwala zdobytej wiedzy.	● ma trudności w utrwalaniu zdobytej wiedzy.	opanowaniu materiału programowego.	znajomością zdobytej wiedzy.		● swobodnie operuje wiedzą pochodzącą z różnych źródeł.
Szczegółowe wymagania edukacyjne dla klas IV LO **ZAKRES PODSTAWOWY** Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.					
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:	
I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich					
● rozumie podstawy podziału literatury na epoki; ● wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do współczesności; ● z pomocą nauczyciela sytuuje utwory literackie w poszczególnych	● rozumie podstawy podziału literatury na epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura współczesna;	● rozumie podział literatury na epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura współczesna; ● wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od	● rozumie podział literatury na epoki i procesy z tym związane; ● wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do współczesności; ● sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, w szczególności w romantyzmie, dwudziestoleciu	● odczytuje teksty z podstawy programowej na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym; ● rozumie podział literatury na epoki i procesy z tym związane; ● wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do współczesności;

okresach, zwłaszcza we współczesności; ● na ogół trafnie rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu, realizmu; ● rozróżnia podstawowe gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i częściowo gatunki synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej (np. sonet) oraz odmiany powieści i dramatu; ● rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz niektóre środki znaczeniowe, leksykalne (np. frazeologizmy), składniowe (np.	● wymienia epoki literackie w porządku chronologicznym od starożytności do współczesności; ● sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, zwłaszcza we współczesności; ● rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu, realizmu; ● poprawnie rozróżnia podstawowe gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i częściowo gatunki synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej (np. sonet) oraz odmiany powieści, np.: powieść inicjacyjną, powieść detektywistyczną, powieść autobiograficzną, antyutopię, parabolę,	starożytności do współczesności; ● sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, w szczególności w romantyzmie, dwudziestoleciu międzywojennym, w literaturze wojny i okupacji, literaturze współczesnej; używa też terminów: „socrealizm”, „powojenna literatura emigracyjna”, „literatura urodzona po 1960 roku”, „poezja Nowej Fali”, „neoklasycyzm”; ● rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu, realizmu ● rozumie pojęcie genologii; rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej (np. sonet) oraz odmiany powieści, np.: powieść inicjacyjną, powieść detektywistyczną,	międzywojennym, w literaturze wojny i okupacji i w literaturze współczesnej (dotyczy nawiązań i kontekstów); używa też terminów: „socrealizm”, „powojenna literatura emigracyjna”, „literatura urodzona po 1960 roku”, „poezja Nowej Fali”, „neoklasycyzm”; ● właściwie rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu, realizmu ● rozumie pojęcie genologii; rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole (np. sonet) oraz odmiany powieści, np.: powieść inicjacyjną, powieść detektywistyczną, powieść autobiograficzną, antyutopię, parabolę, science fiction, a także dramat otwarty, odę,	● trafnie sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach, w szczególności w romantyzmie, dwudziestoleciu międzywojennym, w literaturze wojny i okupacji i w literaturze współczesnej oraz pozostałych okresów (dotyczy nawiązań i kontekstów); używa też terminów: „socrealizm”, „powojenna literatura emigracyjna”, „literatura urodzona po 1960 roku”, „poezja Nowej Fali”, „neoklasycyzm”; ● właściwie rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu, realizmu ● rozumie pojęcie genologii; rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej (np. sonet) oraz odmiany powieści, np.: powieść inicjacyjną, powieść detektywistyczną, powieść

wyliczenie), i wersyfikacyjne (np. przerzutnię); ● przy pomocy nauczyciela interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; ● na ogół trafnie rozpoznaje w tekstach literackich: komizm, humor, tragizm, patos, groteskę; ● zna i przy pomocy nauczyciela rozumie treść utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego :Tadeusz Borowski, Proszę państwa do gazu, Gustaw Herling-Grudziński, Inny świat; Hanna Krall, Zdążyć przed	science fiction, a także dramat otwarty, odę, psalm, opowiadania satyryczno-groteskowe; ● rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe (np. peryfrazę), leksykalne (np. frazeologizmy), składniowe (np. powtórzenie, wyliczenie), wersyfikacyjne (np. przerzutnię); próbuje określić ich funkcje w utworze literackim; ● interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; ● rozpoznaje w tekstach literackich: ironię, komizm, tragizm, humor, patos, groteskę;	powieść autobiograficzną, antyutopię, parabolę, science fiction, a także dramat otwarty, odę, psalm, opowiadania satyryczno-groteskowe; ● rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe (np. peryfrazę, hiperbolę); leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe (anaforę, paralelizm, wyliczenie); wersyfikacyjne (w tym przerzutnię); określa ich funkcje; ● interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; ● rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos, groteskę; określa ich funkcje w tekście; rozumie	psalm, opowiadania satyryczno-groteskowe; wymienia ich cechy gatunkowe; ● trafnie rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje (np.: ożywienie obrazu poetyckiego); wie, co jest dominantą stylistyczną ukształtowania danego utworu; ● samodzielnie i wnikliwie interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; ● rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i	autobiograficzną, antyutopię, parabolę, science fiction, a także dramat otwarty, odę, psalm, opowiadania satyryczno-groteskowe; trafnie i szybko wymienia ich cechy gatunkowe ● trafnie rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje; (np.: ożywienie obrazu poetyckiego); wie, co jest dominantą stylistyczną ukształtowania danego utworu, przedstawia dowody na poparcie swojego stanowiska; ● samodzielnie i wnikliwie interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

Panem Bogiem; wybrane wiersze następujących poetów: Józef Czechowicz, Krzysztof Kamil Baczyński;Albert Camus, *Dżuma*, George Orwell, *Rok 1984*, Sławomir Mrożek, *Tango*, Marek Nowakowski, *Górą „Edek”* [z tomu *Prawo prerii*]; Andrzej Stasiuk, *Miejsce* [z tomu *Opowieści galicyjskie*]; Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* [z tomu *Gra na wielu bębenkach*]; Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* [fragm.]; wybrane wiersze następujących poetów: Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski,	● wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego :Tadeusz Borowski, Proszę państwa do gazu, Gustaw Herling-Grudziński, Inny świat; Hanna Krall, Zdążyć przed Panem Bogiem; wybrane wiersze następujących poetów: Józef Czechowicz, Krzysztof Kamil Baczyński;Albert Camus, *Dżuma*, George Orwell, *Rok 1984*, Sławomir Mrożek, *Tango*, Marek Nowakowski, *Górą „Edek”* [z tomu *Prawo prerii*]; Andrzej	ich wartościujący charakter; ● wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego: Tadeusz Borowski, Proszę państwa do gazu, Gustaw Herling-Grudziński, Inny świat; Hanna Krall, Zdążyć przed Panem Bogiem; wybrane wiersze następujących poetów: Józef Czechowicz, Krzysztof Kamil Baczyński;Albert Camus, *Dżuma*, George Orwell, *Rok 1984*, Sławomir Mrożek, *Tango*, Marek Nowakowski, *Górą „Edek”* [z tomu *Prawo prerii*]; Andrzej Stasiuk, *Miejsce* [z tomu *Opowieści galicyjskie*]; Olga Tokarczuk, *Profesor*	autoironię, komizm, tragizm, humor, patos, groteskę; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter; omawia użycie ironii; ● wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego :Tadeusz Borowski, Proszę państwa do gazu, Gustaw Herling-Grudziński, Inny świat; Hanna Krall, Zdążyć przed Panem Bogiem; wybrane wiersze następujących poetów: Józef Czechowicz, Krzysztof Kamil Baczyński;Albert Camus, *Dżuma*, George Orwell, *Rok 1984*, Sławomir Mrożek, *Tango*, Marek Nowakowski, *Górą*	● trafnie rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos, groteskę; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter; omawia, interpretuje ich użycie, stawia hipotezy; ● wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu podstawowego: Tadeusz Borowski, Proszę państwa do gazu, Gustaw Herling-Grudziński, Inny świat; Hanna Krall, Zdążyć przed Panem Bogiem; wybrane wiersze następujących poetów: Józef Czechowicz, Krzysztof Kamil Baczyński;Albert Camus, *Dżuma*, George Orwell, *Rok 1984*, Sławomir Mrożek, *Tango*, Marek Nowakowski, *Górą „Edek”*

Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Halina Poświatowska; ● na poziomie ogólnym rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów literatury współczesnej; ● na poziomie ogólnym i przy pomocy nauczyciela rozpoznaje sposoby kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; ● rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np.: problematyka	Stasiuk, *Miejsce* [z tomu *Opowieści galicyjskie*]; Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* [z tomu *Gra na wielu bębenkach*]; Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* [fragm.]; wybrane wiersze następujących poetów: Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Halina Poświatowska; ● rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów oraz jej związek z programami i ideami epoki literackiej; ● rozpoznaje sposoby kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego	*Andrews w Warszawie* [z tomu *Gra na wielu bębenkach*]; Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* [fragm.]; wybrane wiersze następujących poetów: Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Halina Poświatowska; ● rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów oraz jej związek z programami i ideami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi (np.: żelazna kurtyna, zimna wojna, odwilż, mała stabilizacja, wybór Karola Wojtyły na papieża, „Solidarność”, stan wojenny, obrady Okrągłego Stołu;	*„Edek”* [z tomu *Prawo prerii*]; Andrzej Stasiuk, *Miejsce* [z tomu *Opowieści galicyjskie*]; Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* [z tomu *Gra na wielu bębenkach*]; Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* [fragm.]; wybrane wiersze następujących poetów: Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Halina Poświatowska; ● rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów oraz jej związek z programami i ideami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi (np.: żelazna kurtyna, zimna	[z tomu *Prawo prerii*]; Andrzej Stasiuk, *Miejsce* [z tomu *Opowieści galicyjskie*]; Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* [z tomu *Gra na wielu bębenkach*]; Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* [fragm.]; wybrane wiersze następujących poetów: Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Halina Poświatowska; ● rozpoznaje tematykę i problematykę omawianych tekstów oraz jej związek z programami i ideami epoki literackiej; zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi (np.: żelazna kurtyna, zimna wojna, odwilż, mała stabilizacja,

egzystencjalna, jednostka a społeczeństwo, samotna jednostka wobec opresyjnego systemu, Polacy w czasie niewoli i w czasie wolności, proces degradacji psychicznej człowieka, historia w życiu narodu, codzienność, zwyczajność, motyw artysty, rola poety i poezji, postawa twórcza, motywy apokaliptyczne, Eros i Tanatos, motyw tańca, motyw labiryntu, wędrówki, *theatrum mundi*, motyw przemijania i pamięci; motywy literatury emigracyjnej); ● z pomocą nauczyciela odwołuje się do wybranych tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym:	(fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; podejmuje próbę ich interpretacji; ● rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np.: problematyka egzystencjalna, jednostka a społeczeństwo, samotna jednostka wobec opresyjnego systemu, Polacy w czasie niewoli i w czasie wolności, proces degradacji psychicznej człowieka, historia w życiu narodu, codzienność, zwyczajność, motyw artysty, rola poety i poezji, postawa twórcza, motywy apokaliptyczne, Eros i Tanatos, motyw tańca, motyw labiryntu,	egzystencjalizm, psychoanaliza społeczna, personalizm, postmodernizm; temat rozliczeń z wydarzeniami wojny w literaturze niemieckiej, francuskiej, obecne po wojnie mechanizmy totalitarne oparte na propagandzie i cenzurze – w literaturze angielskiej, silny wpływ ideologiczny na literaturę radziecką, pokolenie ’56, kaskaderzy literatury, pokolenie ’68, nowomowa, drugi obieg wydawniczy; realizm socjalistyczny, pop-art, akcjonizm, konceptualizm, hiperrealizm; teatr eksperymentalny, musical, Nowa Fala; muzyka dodekafoniczna, punktualizm, muzyka konkretna, minimalizm, muzyka popularna; polska szkoła filmowa, kino moralnego niepokoju; folklor, jazz); ● rozpoznaje sposoby kreowania w utworze	wojna, odwilż, mała stabilizacja, wybór Karola Wojtyły na papieża, „Solidarność”, stan wojenny, obrady Okrągłego Stołu; egzystencjalizm, psychoanaliza społeczna, personalizm, postmodernizm; temat rozliczeń z wydarzeniami wojny w literaturze niemieckiej, francuskiej, obecne po wojnie mechanizmy totalitarne oparte na propagandzie i cenzurze – w literaturze angielskiej, silny wpływ ideologiczny na literaturę radziecką, pokolenie ’56, kaskaderzy literatury, pokolenie’68, nowomowa, drugi obieg wydawniczy; realizm socjalistyczny, pop-art, akcjonizm, konceptualizm, hiperrealizm; teatr eksperymentalny, musical, Nowa Fala; muzyka dodekafoniczna, punktualizm, muzyka	wybór Karola Wojtyły na papieża, „Solidarność”, stan wojenny, obrady Okrągłego Stołu; egzystencjalizm, psychoanaliza społeczna, personalizm, postmodernizm; temat rozliczeń z wydarzeniami wojny w literaturze niemieckiej, francuskiej, obecne po wojnie mechanizmy totalitarne oparte na propagandzie i cenzurze – w literaturze angielskiej, silny wpływ ideologiczny na literaturę radziecką, pokolenie ’56, kaskaderzy literatury, pokolenie ’68, nowomowa, drugi obieg wydawniczy; realizm socjalistyczny, pop-art, akcjonizm, konceptualizm, hiperrealizm; teatr eksperymentalny, musical, Nowa Fala; muzyka dodekafoniczna, punktualizm, muzyka konkretna, minimalizm, muzyka popularna; polska szkoła filmowa, kino moralnego niepokoju; folklor, jazz

Dziadów cz. II oraz *Pana Tadeusza* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII) Adama Mickiewicza; ● podejmuje próbę porównywania utworów literackich lub ich fragmentów; ● przedstawia z pomocą nauczyciela propozycję odczytania utworu na poziomie dosłownym; ● z pomocą nauczyciela wykorzystuje w interpretacji utworów literackich kontekst historycznoliteracki i biograficzny; ● rozpoznaje obecne w utworach literackich wybrane wartości uniwersalne, np. platońską triadę: dobro, piękno, prawdę; miłość,	wędrówki, *theatrum mundi*, motyw przemijania i pamięci; motywy literatury emigracyjnej); ● potrafi odwołać się do wiedzy o tekstach poznanych w szkole podstawowej, w tym: *Dziadów* cz. II oraz *Pana Tadeusza* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII) Adama Mickiewicza; ● porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach; ● przedstawia propozycję odczytania utworu na poziomie dosłownym; ● wykorzystuje w interpretacji utworów literackich kontekst historycznoliteracki,	literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je (np. występują różne typy bohatera: bohater-narrator, bohater-everyman, bohater – przedstawiciel pokolenia, antybohater; sposób przedstawienia postaci umożliwia ukazanie różnych postaw oraz sytuacji egzystencjalnych, dopuszczenie przez narratora głosu innych bohaterów podkreśla dążenie do obiektywizmu swojej relacji i nadaje narracji dramatyzmu, istotny jest wpływ wojennych/ emigracyjnych przeżyć osoby mówiącej na postrzeganie przez nią świata wartości, na ich człowieczeństwo); ● rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np.:	konkretna, minimalizm, muzyka popularna; polska szkoła filmowa, kino moralnego niepokoju; folklor, jazz); ● rozpoznaje sposoby kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je (np. występują różne typy bohatera: bohater-narrator, bohater-everyman, bohater-przedstawiciel pokolenia, antybohater; sposób przedstawienia postaci umożliwia ukazanie różnych postaw oraz sytuacji egzystencjalnych, dopuszczenie przez narratora głosu innych bohaterów podkreśla dążenie do obiektywizmu swojej relacji i nadaje narracji dramatyzmu, istotny jest wpływ	● rozpoznaje sposoby kreowania w utworze literackim: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je (np. występują różne typy bohatera: bohater-narrator, bohater-everyman, bohater-przedstawiciel pokolenia, antybohater; sposób przedstawienia postaci umożliwia ukazanie różnych postaw oraz sytuacji egzystencjalnych, dopuszczenie przez narratora głosu innych bohaterów podkreśla dążenie do obiektywizmu swojej relacji i nadaje narracji dramatyzmu, istotny jest wpływ wojennych/ emigracyjnych przeżyć osoby mówiącej na postrzeganie przez nią świata wartości, na ich człowieczeństwo); ● rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu,

wolność, rodzinę; i narodowe, np. tradycję.	biograficzny, kulturowy; ● rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne, np. platońską triadę: dobro, piękno, prawdę; miłość, wolność, odwagę, altruizm, odpowiedzialność, tolerancję, szacunek; rodzinę, i narodowe, np. tradycję, patriotyzm.	problematyka egzystencjalna, jednostka a społeczeństwo, samotna jednostka wobec opresyjnego systemu, Polacy w czasie niewoli i w czasie wolności, proces degradacji psychicznej człowieka, historia w życiu narodu, codzienność, zwyczajność, motyw artysty, rola poety i poezji, postawa twórcza, motywy apokaliptyczne, Eros i Tanatos, motyw tańca, motyw labiryntu, wędrówki, *theatrum mundi*, motyw przemijania i pamięci; motywy literatury emigracyjnej); oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych (np. postać Hioba) i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; ● w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej,	wojennych/ emigracyjnych przeżyć osoby mówiącej na postrzeganie przez nią świata wartości, na ich człowieczeństwo); ● rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np.: problematyka egzystencjalna, jednostka a społeczeństwo, samotna jednostka wobec opresyjnego systemu, Polacy w czasie niewoli i w czasie wolności, proces degradacji psychicznej człowieka, historia w życiu narodu, codzienność, zwyczajność, motyw artysty, rola poety i poezji, postawa twórcza, motywy apokaliptyczne, Eros i Tanatos, motyw tańca, motyw labiryntu, wędrówki, *theatrum mundi*, motyw przemijania i pamięci; motywy literatury	rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np.: problematyka egzystencjalna, jednostka a społeczeństwo, samotna jednostka wobec opresyjnego systemu, Polacy w czasie niewoli i w czasie wolności, proces degradacji psychicznej człowieka, historia w życiu narodu, codzienność, zwyczajność, motyw artysty, rola poety i poezji, postawa twórcza, motywy apokaliptyczne, Eros i Tanatos, motyw tańca, motyw labiryntu, wędrówki, *theatrum mundi*, motyw przemijania i pamięci; motywy literatury emigracyjnej); oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych (np. postać Hioba) i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; ● w interpretacji utworów literackich często i poprawnie odwołuje się

		w tym: do *Dziadów* cz. II oraz *Pana Tadeusza* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII) Adama Mickiewicza; ● porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne; ● przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej; ● wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny, społeczny;	emigracyjnej); oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych (np. postać Hioba) i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; ● w interpretacji utworów literackich często i poprawnie odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: do *Dziadów* cz. II oraz *Pana Tadeusza* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII) Adama Mickiewicza; ● konstruktywnie porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne; ● przedstawia własną, oryginalną i rzeczową propozycję interpretacji utworu, wskazuje w	do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: do *Dziadów* cz. II oraz *Pana Tadeusza* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII) Adama Mickiewicza; ● konstruktywnie porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne; ● przedstawia własną, oryginalną i rzeczową propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej; odwołuje się do własnych doświadczeń i obserwacji oraz wybranych tekstów kultury; ● wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki,

		• rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne, np. platońską triadę: dobro, piękno, prawdę; miłość, wolność, odwagę, altruizm, odpowiedzialność, tolerancję, szacunek; rodzinę; i narodowe, np.: symbole narodowe, tradycję narodową, patriotyzm, tożsamość; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości; wie, co to etyka Camusa, a także Herbertowska etyka heroiczna i kodeks Pana Cogito oraz moralna odpowiedzialność artysty.	tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej; odwołuje się do własnych doświadczeń i obserwacji oraz wybranych tekstów kultury; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny, społeczny i inne • trafnie rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne, np. platońską triadę: dobro, piękno, prawdę; miłość, wolność, odwagę, altruizm, odpowiedzialność, tolerancję, szacunek;	historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny, społeczny i inne • trafnie rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne, np. platońską triadę: dobro, piękno, prawdę; miłość, wolność, odwagę, altruizm, odpowiedzialność, tolerancję, szacunek; rodzinę; i narodowe, np.: symbole narodowe, tradycję narodową, patriotyzm, tożsamość; określa dokładnie ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości; wie, co to etyka Camusa, a także Herbertowska etyka heroiczna i kodeks Pana Cogito oraz moralna odpowiedzialność artysty.

			rodzinę; i narodowe, np.: symbole narodowe, tradycję narodową, patriotyzm, tożsamość; określa dokładnie ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości; wie, co to etyka Camusa, a także Herbertowska etyka heroiczna i kodeks Pana Cogito oraz moralna odpowiedzialność artysty.	
II. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
● potrafi przetwarzać i układać pod względem ważności proste informacje z tekstów, np. publicystycznych, naukowych; ● przy pomocy nauczyciela analizuje	● przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, naukowych, w stopniu umożliwiającym funkcjonalne ich wykorzystanie zarówno podczas	● przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych; ● analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób	● szybko i sprawnie przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych; ● poprawnie i dokładnie analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens,	● odczytuje dzieła sztuki z różnych dziedzin na poziomie dosłownym i przenośnym, porównuje ze sobą dzieła z różnych dziedzin sztuki i różnych epok; ● szybko i sprawnie przetwarza i hierarchizuje informacje

strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; ● rozpoznaje niektóre teksty publicystyczne (artykuł), retoryczne (przemówienie) i popularnonaukowe (definicja); ● potrafi wymienić główne prądy filozoficzne epoki: egzystencjalizm, psychoanalizę społeczną, personalizm, postmodernizm; ● zazwyczaj potrafi odczytać na poziomie dosłownym pozaliterackie teksty kultury; ● z reguły odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.	lekcji, jak i w trakcie samodzielnej pracy; ● odczytuje sens utworu, jego główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; ● rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, reportaż), retorycznych (przemówienie) i popularnonaukowych (definicja); wśród tekstów prasowych zazwyczaj rozróżnia wiadomość i komentarz; dostrzega zastosowane w tekstach środki językowe; ● odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi; ● wie, że wiek XX i przełom XX/XXI w. to czas przemian	prowadzenia wywodu oraz argumentację; ● rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, reportaż, felieton), retorycznych (przemówienie), popularnonaukowych (definicja) i naukowych (rozprawa); wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomość i komentarz; rozpoznaje środki językowe zastosowane w tekstach; ● odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe; ● wie, że wiek XX i przełom XX/XXI w. to czas przemian w teatrze, że oprócz tradycyjnego teatru dramatycznego znaczną rolę odgrywa teatr eksperymentalny (alternatywny, offowy); wie, że lata 50. i 60. XX w. w Polsce to czas rozwoju dramatu i	główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; ● rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, felieton, reportaż), retorycznych (przemówienie), popularnonaukowych (definicja) i naukowych (rozprawa); wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomość, komentarz; rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; ● właściwie odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; wśród wielu komunikatów rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe; ● wie, że wiek XX i przełom XX/XXI w. to czas przemian w teatrze, że oprócz tradycyjnego teatru dramatycznego znaczną rolę odgrywa teatr eksperymentalny	z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych; ● poprawnie i dokładnie analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; ● rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, felieton, reportaż), retorycznych (przemówienie, popularnonaukowych (definicja) i naukowych (rozprawa); wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomość, komentarz; szybko i trafnie rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; ● właściwie odczytuje informacje jawne i ukryte; wśród wielu komunikatów rozróżnia z łatwością odpowiedzi właściwe i unikowe; ● wie, że wiek XX i przełom XX/XXI w. to czas przemian

	w teatrze, że oprócz tradycyjnego teatru dramatycznego znaczną rolę odgrywa teatr eksperymentalny; wie, że lata 50. i 60. XX w. w Polsce to czas rozwoju dramatu; ● charakteryzuje główne prądy filozoficzne: egzystencjalizm, psychoanalizę społeczną, personalizm, postmodernizm oraz określa ich wpływ na kulturę epoki; ● odczytuje na poziomie dosłownym pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy danej dziedzinie sztuki; ● odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.	nawiązywania do popularnego w Europie teatru absurdu; ● charakteryzuje główne prądy filozoficzne: egzystencjalizm (ateistyczny, chrześcijański), psychoanalizę społeczną, personalizm, postmodernizm oraz określa ich wpływ na kulturę epoki; ● odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy danej dziedzinie sztuki; ● odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.	(alternatywny, offowy), w którym przekracza się granice między sztukami oraz między teatrem a życiem codziennym; wie, że lata 50. i 60. XX w. w Polsce to czas rozwoju dramatu i nawiązywania do popularnego w Europie teatru absurdu łączącego groteskę z ironicznym dystansem; to także rozwój teatru autorskiego i wielu nieformalnych ośrodków teatralnych; ● wyczerpująco charakteryzuje główne prądy filozoficzne: egzystencjalizm (ateistyczny, chrześcijański), psychoanalizę społeczną, personalizm, postmodernizm oraz określa ich wpływ na kulturę epoki; ● na poziomie dosłownym i przenośnym odczytuje pozaliterackie teksty	w teatrze, że oprócz tradycyjnego teatru dramatycznego znaczną rolę odgrywa teatr eksperymentalny (alternatywny, offowy), w którym przekracza się granice między sztukami oraz między teatrem a życiem codziennym; wie, że lata 50. i 60. XX w. w Polsce to czas rozwoju dramatu i nawiązywania do popularnego w Europie teatru absurdu łączącego groteskę z ironicznym dystansem; to także rozwój teatru autorskiego i rozwój wielu nieformalnych ośrodków teatralnych; ● wyczerpująco charakteryzuje główne prądy filozoficzne: egzystencjalizm (ateistyczny, chrześcijański), psychoanalizę społeczną, personalizm, postmodernizm oraz określa ich wpływ na jej kulturę; ● na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym

			kultury, stosując kod właściwy danej dziedzinie sztuki; ● odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej. ●	odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy danej dziedzinie sztuki; ● odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.
III. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
● przy pomocy nauczyciela wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; ● zna i potrafi rozróżnić typy zdań	● wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; ● zna i potrafi rozróżnić typy zdań wielokrotnie złożonych; rozpoznaje ich funkcje w tekście;	● wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; ● rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je do	● funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz przy tworzeniu własnych wypowiedzi; ● rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje	● świadomie i funkcjonalnie stosuje zasady zróżnicowania językowego; ● samodzielnie wzbogaca swoją wiedzę o języku; ● funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do analizy i interpretacji tekstów oraz

wielokrotnie złożonych; ● z pomocą nauczyciela rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych; ● rozumie, że szyk wyrazów w zdaniu ma wpływ na znaczenie wypowiedzi.	● rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych; ● rozumie, że szyk wyrazów w zdaniu może zmieniać znaczenie wypowiedzi.	budowy wypowiedzi o różnym charakterze; ● rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je do budowy własnych wypowiedzi; ● rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu oraz określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.	w tekście i trafnie je wykorzystuje do budowy wypowiedzi o różnym charakterze; ● rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je funkcjonalnie do budowy własnych wypowiedzi; ● rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu oraz określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.	przy tworzeniu własnych wypowiedzi; ● rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i trafnie je wykorzystuje do budowy wypowiedzi o różnym charakterze; ● rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je funkcjonalnie do budowy własnych wypowiedzi; ● rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu oraz określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.
IV. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

● rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji; ● dostrzega style funkcjonalne polszczyzny; ● rozpoznaje rodzaje stylizacji (np. kolokwializacja); ● dostrzega zjawisko mody językowej we współczesnym języku; ● na poziomie ogólnym potrafi określić podstawowe znaczenie zapożyczeń w tekście; ● zna wybrane biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy wywodzące się z mitologii, Biblii oraz polskiej tradycji kulturowej;	● rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji; ● dostrzega style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania; ● rozpoznaje rodzaje stylizacji (kolokwializacja; stylizacja barokowa) oraz określa ich funkcje w tekście; ● rozpoznaje modę językową we współczesnym języku i podejmuje próbę oceny zjawiska; ● rozpoznaje zapożyczenia w języku polskim; ● zna i rozumie biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w literaturze na przestrzeni epok;	● definiuje i rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji; rozumie ich znaczenie w tekście; ● rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania; ● poprawnie rozpoznaje i nazywa rodzaje stylizacji (kolokwializacja, stylizacja środowiskowa, stylizacja barokowa, stylizacja biblijna) oraz określa ich funkcje w tekście; ● rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku; wie, że to zjawisko polega na krótkotrwałej popularności pewnych form językowych, wynikającej z przekonania o ich oryginalności lub atrakcyjności; ● poprawnie rozpoznaje zapożyczenia i próbuje określić sposób ich funkcjonowania w	● posługuje się pojęciami stylu i stylizacji; rozumie ich znaczenie w tekście; ● rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich użycia; stosuje je w praktyce; ● rozpoznaje rodzaje stylizacji (kolokwializacja, stylizacja środowiskowa, stylizacja barokowa, stylizacja biblijna) oraz trafnie określa ich funkcje w tekście; ● rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku; wie, że to zjawisko polega na krótkotrwałej popularności pewnych form językowych, wynikającej z przekonania o ich oryginalności lub atrakcyjności; rozumie, że prowadzi ono do ubożenia języka, rezygnacji z	● posługuje się pojęciami stylu i stylizacji; rozumie ich znaczenie w tekście; ● rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich użycia; stosuje je w praktyce; ● rozpoznaje rodzaje stylizacji (kolokwializacja, stylizacja środowiskowa, stylizacja barokowa, stylizacja biblijna) oraz trafnie określa ich funkcje w tekście; ● rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku; wie, że to zjawisko polega na krótkotrwałej popularności pewnych form językowych, wynikającej z przekonania o ich oryginalności lub atrakcyjności; rozumie, że prowadzi ono do ubożenia języka, rezygnacji z bardziej precyzyjnych określeń; ● dokładnie określa zapożyczenia i sposób ich funkcjonowania

● dostrzega słownictwo o charakterze wartościującym.	● rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym/ nacechowanym.	polszczyźnie poznanych epok; ● zna, rozumie i wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym; ● rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego.	bardziej precyzyjnych określeń; ● dokładnie określa zapożyczenia i sposób ich funkcjonowania w polszczyźnie poznanych epok; ● zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym; ● rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego.	w polszczyźnie poznanych epok; ● zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym; ● rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego.
V. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

● rozumie pojęcie znaku językowego; ● wie, że język to system znaków; ● zna pojęcie aktu komunikacji językowej; ● potrafi wymienić funkcje tekstu; ● rozpoznaje z pomocą nauczyciela niektóre zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. przemilczenia, niedopowiedzenia); ● wie, że istnieją różne odmiany polszczyzny; ● stosuje niektóre zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wybrane wypowiedzi językowe, stosując przejrzyste (jednoznaczne)	● zna, rozumie i stosuje pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; ● zna pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt); ● rozpoznaje i zazwyczaj określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną); ● rozpoznaje niektóre zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. paradoksy, przemilczenia, grę słów, niedopowiedzenia, homonimie); ● stara się posługiwać różnymi odmianami	● zna, rozumie i stosuje pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; ● zna i rozumie pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt); ● rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną); ● rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. paradoksy, przemilczenia, niedopowiedzenia, anakoluty, grę słów, homonimie), dba o jasność i precyzję komunikatu; ● posługuje się różnymi odmianami polszczyzny	● zna, rozumie i stosuje pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; ● posługuje się pojęciem aktu komunikacji językowej oraz jego składowymi (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt); ● rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną); ● trafnie rozpoznaje i nazywa zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (np. paradoksy, przemilczenia, niedopowiedzenia, anakoluty, grę słów, homonimie), dba o jasność i precyzję komunikatu; ● sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności	● świadomie i funkcjonalnie stosuje zasady komunikacji wypowiedzi i kultury języka; ● zna, rozumie i stosuje pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; sprawnie posługuje się pojęciem aktu komunikacji językowej oraz jego składowymi (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt); ● rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną), ● rozpoznaje i nazywa zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (paradoksy, przemilczenia, niedopowiedzenia, anakoluty, grę słów, homonimie), dba o jasność i precyzję komunikatu; ● sprawnie posługuje się różnymi odmianami

kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność –niepoprawność; ● rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację, stereotyp językowy; ● na ogół stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji; ● wie, że wszyscy użytkownicy języka powinni dbać nie tylko o to, by ich wypowiedzi były poprawnie sformułowane, ale też o odpowiednie nastawienie względem siebie, oparte na szacunku.	polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej; ● stosuje zasady etyki wypowiedzi jako zasady dotyczące postaw oraz zachowań uczestników rozmowy; ● rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację, stereotyp językowy; ● w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje zasady etykiety językowej odpowiednio do sytuacji; ● wie, że wszyscy użytkownicy języka powinni dbać nie tylko o to, by ich wypowiedzi były poprawnie sformułowane, ale też o odpowiednie nastawienie względem	w zależności od sytuacji komunikacyjnej; ● stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność; ● rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację, stereotyp językowy; ● w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje zasady etykiety językowej odpowiednio do sytuacji, okazując szacunek rozmówcy.	od sytuacji komunikacyjnej; ● stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność –niepoprawność; ● rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację, , stereotyp językowy; ● stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji, okazując szacunek rozmówcy, wyrażając zainteresowanie sprawami, o których mówi, respektując jego poglądy.	polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej; ● stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność –niepoprawność; ● rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację, stereotyp językowy; ● zna i stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji, okazując szacunek rozmówcy, wyrażając zainteresowanie sprawami, o których mówi, respektując jego poglądy.

	siebie, oparte na szacunku.			
VI. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
● stosuje podstawowe zasady ortografii i interpunkcji poznane w szkole podstawowej; ● wykorzystuje podstawowe zasady interpunkcji w zdaniach złożonych (oddzielanie przecinkiem zdań składowych); ● wie, że w tekstach mogą się pojawić zamierzone błędy ortograficzne.	● wykorzystuje zasady ortografii i interpunkcji poznane w szkole podstawowej; ● wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji w różnorodnych typach wypowiedzeń; ● wie, że w tekstach mogą się pojawić zamierzone błędy ortograficzne.	● poprawnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji poznane w szkole podstawowej; ● wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu; ● wyjaśnia znaczenie zastosowanej interpunkcji (np. funkcje wykrzyknika, wielokropka, myślnika, nawiasu, dwukropka); ● wie, że w tekstach mogą się pojawić zamierzone błędy ortograficzne i zna funkcje	● poprawnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji poznane w szkole podstawowej; ● zna zasady interpunkcji i wykorzystuje jej składniowo-znaczeniowy charakter do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu; ● wyjaśnia znaczenie zastosowanej interpunkcji; ● wie, że w tekstach mogą się pojawić zamierzone błędy ortograficzne i zna funkcje błędu ortograficznego w tekście artystycznym (m.in.: szokowanie, podkreślenie	● świadomie i funkcjonalnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji; ● dostrzega wariantywność zasad ortograficznych; ● bardzo dobrze zna zasady interpunkcji i wykorzystuje jej składniowo-znaczeniowy charakter do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu; wie, że w tekstach mogą się pojawić zamierzone błędy ortograficzne i zna funkcje błędu ortograficznego w tekście artystycznym (m.in.: szokowanie, podkreślenie językowej oryginalności, zwrócenie uwagi; wyraz

		błędu ortograficznego w artystycznym tekście.	językowej oryginalności, zwrócenie uwagi; wyraz niezgody na zastane reguły; stylizacja środowiskowa; efekt humorystyczny).	niezgody na zastane reguły; stylizacja środowiskowa; efekt humorystyczny).
VII. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
● przy pomocy nauczyciela formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej; ● próbuje określać cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; ● na ogół rozumie i próbuje stosować w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np.	● formułuje tezy i argumenty w samodzielnie tworzonej wypowiedzi ustnej i pisemnej; ● wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; ● rozumie i na ogół stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa);	● formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych; ● wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; ● rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa); ● wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne	● formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych; ● wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; ● rozumie i zawsze stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa); ● wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne	● formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych; ● wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; ● rozumie i zawsze stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa); ● wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np.

teza, argumenty, apel, pointa); ● przy pomocy nauczyciela potrafi wskazać użyte w tekście środki retoryczne (np.: pytania retoryczne, powtórzenia, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia); ● potrafi wyróżnić argumenty w swojej wypowiedzi pisemnej; ● zazwyczaj rozumie, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych; ● odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; ● wie, że reklama zawiera informacje o produkcie albo	● zna podstawowe środki retoryczne (powtórzenia i ich rodzaje: paralelizmy, pytania retoryczne, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia, inwersje); ● rozróżnia typy argumentów (rzeczowe, logiczne, emocjonalne); ● jest świadomy tego, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach; ● odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; ● rozróżnia wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy; ● rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji;	(np. wykrzyknienia, pytania retoryczne, wyliczenia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę; ● rozróżnia typy argumentów (rzeczowe, logiczne, emocjonalne), w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty *ad personam*); ● rozumie, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych, i stosuje je we własnych tekstach; ● odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; ● rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy;	(np. wykrzyknienia, pytania retoryczne, wyliczenia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę; ● rozróżnia typy argumentów (rzeczowe, logiczne, emocjonalne), w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty *ad personam*); ● rozumie, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych, i stosuje je we własnych tekstach; ● odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; ● rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy; wie, że zgodnie	wykrzyknienia, pytania retoryczne, wyliczenia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę; ● rozróżnia typy argumentów (rzeczowe, logiczne, emocjonalne), w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty *ad personam*); ● rozumie, na czym polegają logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych, i stosuje je we własnych tekstach; ● odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; ● rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy; wie, że zgodnie z etycznym wymiarem reklamy nie może ona:

usługach, zachęcające do ich zakupu; ● przy pomocy nauczyciela rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji; ● rozumie zjawisko nowomowy.	● rozumie zjawisko nowomowy; określa jego cechy i funkcje w tekście.	● rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji i ocenia je pod względem etycznym; ● rozumie zjawisko nowomowy; określa jego cechy i funkcje w tekście; wie, że to język władzy i kontrolowanych przez nią środków przekazu w państwach totalitarnych, służący propagandzie politycznej do manipulowania ludźmi i nastrojami społecznymi oraz do tworzenia nowej rzeczywistości.	z etycznym wymiarem reklamy nie może ona: wprowadzać odbiorcy w błąd, zawierać treści dyskryminujących, zachęcać do przemocy, nakłaniać do kupna przez wywoływanie lęku, nadużywać zaufania odbiorcy; ● rozpoznaje różnorodne elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym; ● rozumie zjawisko nowomowy; wie, że to język władzy i kontrolowanych przez nią środków przekazu w państwach totalitarnych, służący propagandzie politycznej do manipulowania ludźmi i nastrojami społecznymi oraz do tworzenia nowej rzeczywistości; określa jego cechy i funkcje w tekście (ciągłe wartościowanie, kreujące świat jednoznacznych	wprowadzać odbiorcy w błąd, zawierać treści dyskryminujących, zachęcać do przemocy, nakłaniać do kupna przez wywoływanie lęku, nadużywać zaufania odbiorcy; ● bezbłędnie rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym; ● rozumie zjawisko nowomowy; wie, że to język władzy i kontrolowanych przez nią środków przekazu w państwach totalitarnych, służący propagandzie politycznej do manipulowania ludźmi i nastrojami społecznymi oraz do tworzenia nowej rzeczywistości; określa jego cechy i funkcje w tekście (ciągłe wartościowanie, kreujące świat jednoznacznych opozycji, nadawanie wyrazom nowych znaczeń, wykorzystywanie sloganów, tabu językowe); wie, że to pojęcie stworzone

			opozycji, nadawanie wyrazom nowych znaczeń, wykorzystywanie sloganów, tabu językowe).	przez George'a Orwella w powieści *Rok 1984*.

VIII. Tworzenie wypowiedzi. Tekst argumentacyjny				
• pisze zrozumiały tekst argumentacyjny na zadany temat **• pisze tekst argumentacyjny mający co najmniej 300 słów** **• co najmniej częściowo funkcjonalnie wykorzystuje lekturę obowiązkową** **• odwołuje się do treści wskazanych lektur obowiązkowych, wykazuje się ich**	**• pisze zrozumiały tekst argumentacyjny na zadany temat**	**• pisze zrozumiały tekst argumentacyjny na zadany temat** **• pisze tekst argumentacyjny mający co najmniej 300 słów** **• funkcjonalnie odwołuje się do lektur obowiązkowych** **• pogłębia argumentację** **• w wypowiedzi uwzględnia konteksty i funkcjonalnie je wykorzystuje**	**• pisze zrozumiały tekst argumentacyjny na zadany temat** **• pisze tekst argumentacyjny mający co najmn**	**• pisze zrozumiały tekst argumentacyjny na zadany temat** **• pisze tekst argumentacyjny mający co najmniej 300 słów** **• funkcjonalnie odwołuje się do lektur obowiązkowych** **• pogłębia argumentację** **• w wypowiedzi**

podstawową znajomością	**• pisze tekst argumentacyjny mający co najmniej 300 słów • funkcjonalnie odwołuje się do lek**	**• wykazuje się dobrą znajomością lektur obowiązkowych**	**iej 300 słów • funkcjonalnie odwołuje się do lektur obowiązkowych • pogłębia argumentację • w wypowiedzi uwzględnia konteksty i funkcjonalni**	**uwzględnia konteksty i funkcjonalnie je wykorzystuje • wykazuje się dobrą znajomością lektur obowiązkowych • pisze pracę zawierającą elementy erudycyjne • wykazuje się bardzo dobrą znajomością lektur obowiązkowych • pisze bezbłędną pracę**

	turobowiązkowych • wykazuje się dobrą znajomością lektur obowiązkowych		e je wykorzystuje • wykazuje się dobrą znajomością lektur obowiązkowych • pisze pracę zawierającą elementy erudycyjne	

			• **wykazuje się bardzo dobrą znajomością lektur obowiązkowych**	
IX. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostateczną** otrzy	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń	Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

	mu je ucz eń, któ ry:		, który:	
● zajmuje stanowisko w danej sprawie, ale nie zawsze potrafi uzasadnić własne zdanie; ● zazwyczaj umie zbudować wypowiedź z uwzględnienie m celu i adresata; ● na ogół potrafi dostrzec przejawy agresji językowej; ● przy pomocy nauczyciela formułuje oceny, pytania, odpowiedzi, redaguje proste	● z g a d z a s i ę z c u d z y m i p o g l ą d a m i	● zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie; ● buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnienie m celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki; ● reaguje na przejawy agresji	● zga dza się z cud zym i pogl ąda mi lub pole miz uje z nim i, rzec zow o uzas adni ając wła sne	● tworzy teksty mówione i pisane odznaczając e się oryginalnośc ią oraz wartością artystyczną; ● rozwija własną twórczość (próby literackie, pisanie do gazetki szkolnej, uczestnictwo w warsztatach

informacje, uzasadnienia, komentarze; ● z pomocą nauczyciela tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym (rozprawka), definicja, notatka syntetyzująca, referat, streszczenie; ● z pomocą nauczyciela odróżnia streszczenie od parafrazy ● z pomocą nauczyciela tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o	lub podejmuje próbę posługiwania się, uzasadnia	językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi; ● zgodnie z normami formułuje oceny, pytania, odpowiedzi, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji; ● tworzy poprawne, spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze	zdanie; ● buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata,	pisania i inne); ● zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie; ● buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki; ● reaguje na przejawy agresji językowej,

charakterze argumentacyjnym; ● próbuje stosować retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu ● wygłaszając mowę, popełnia błędy, jednakże nie zakłócają one komunikatywności wypowiedzi, wywodu; ● z pomocą nauczyciela interpretuje tekst, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, próbuje	dniającwłasnezdanie; ● buduje wypowiedź, ok	argumentacyjnym (rozprawka), definicja, notatka syntetyzująca, referat, streszczenie; ● sprawnie odróżnia streszczenie od parafrazy; funkcjonalnie je stosuje w zależności od celu wypowiedzi; ● poprawnie tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym; ● poprawnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne	zzachowaniem zasad retoryki; ● reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o roz wini	np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi; ● zgodnie z normami formułuje oceny, pytania, odpowiedzi, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji; ● tworzy wyczerpujące, spójne i oryginalne wypowiedzi w następujących formach

przeprowadzić logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów; ● wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym.	reślając jej cel i adresata, znaczenie funkcję, którą ma	w tworzeniu własnego tekstu; ● wygłasza mowę (obrończą, oskarżycielską) z uwzględnieniem środków pozajęzykowych (gesty, mimika, modulacja głosu); ● samodzielnie interpretuje tekst, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu	ęcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi; ● zgodnie z normami formułuje oceny, pyta	gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym (rozprawka), definicja, notatka syntetyzująca, referat, streszczenie; ● sprawnie odróżnia streszczenie od parafrazy; funkcjonalnie je stosuje w zależności od celu wypowiedzi; ● sprawnie tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze

	spełnić; ● dostrzega przejawy gry esji językowej.	formułowanych sądów; ● potrafi dokonać reinterpretacji, rewizji, np. motywu; ● wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje autokorekty, stosuje kryteria poprawności językowej.	nia, odpowiedzi, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji; ● tworzy wyczerpujące, spójne i ory	argumentacyjnym; ● funkcjonalnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; ● wygłasza mowę (obrończą, oskarżycielską) z uwzględnieniem środków retorycznych i pozajęzykowych (posługuje się modulacją głosu w celu nadania wypowiedzi odpowiednie

	owej i na nie reaguje; ● zgodnie z normami fo		ginalne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym (rozprawka	go tonu, np. patetycznego, parodystycznego itp., stosuje odpowiednią mimikę, gestykulację); ● w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia,

	rmułuje ocenypytania, odpowiedzi, redagu		), definicja, notatka syntetyzująca, referat, streszczenie; ● sprawnie odróżnia streszczenie od parafrazy; funkcjo	przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów; ● potrafi dokonać reinterpretacji, rewizji, np. motywu; ● wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

	jeinformacje, uzasadnienia, komentarze, głnalnie jestosujewzależnościod celuwypowiedzi; ● poprawnie tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny teks			

	osw dyskusji; ● tworzy spójne wypowiedzi w		tów o charakterze argumentacyjnym; ● poprawnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego	

	następujących form wypowiedzi:		tekstu; ● wygłasza mowę (obrończą, oskarżycielską) z uwzględnieniem środków retorycznych i pozajęzykowych	

	owiedź ocharakterzeargumentacyjnym (rozpoznaje się modulację głosu w celu nadania wypowiedzi odpowiedniego tonu, np. patetycznego, parodystycznego itp., stos			

	zprawka), definicja, notatka syntetyzująca,		uje odpowiednią mimikę, gestykulację); ● winterpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu na poziomie	

	referat, streszczenie; ● odróżnia streszc		dosłownym, przenośnymi symbolicznym, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym	

	zenie od paraf razy; ● tworzy plan kompozy		własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;	

	cyjny idekompozycyjny tekstówo charak		● potrafi dokonać reinterpretacji, rewizji, np. motywu; ● wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad	

	terzeargumentacyjnym; ● stosuje retorycz		tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.	

	nie zasadykompozycyjnewtworzeniuwła			

	snegotekstu; ● wygłaszamowęzzastosowan			

	iem środkówpozajęzykowych; ● podczasin			

	terpretowaniatekstuformułujeargumentyn			

	a jego podstawie oraz odwołującą się do znanych			

	chkontekstów, wtymwłasnegodoświadczen			

	ia; przeprowadzalogicznywywódsłużący			

	uprawomocnieniu formułowanych są dó			

	w; ● wykorzystuje wiedzę o języku w praktyce			

	dakcyjnejnadtekstemwłasnym,stosujekrytę			

	ria poprawności językowej.			
X. Samokształcenie				
Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **dostatec**	Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:	Ocenę **bardzo dobr**	Ocenę **celującą** otrzymuje

	zną otrzymuje uczeń, który:		**ą** otrzymuje uczeń, który:	uczeń, który:
● potrafi się samodzielnie uczyć; ● przygotowuje różne formy prezentacji własnego stanowiska (plakat, gazetka, wypowiedź, referat, prezentacja), np. przygotowuje prezentację na temat: *Zesłańcy, wygnańcy, tułacze*; na podstawie wybranych	● pracuje samodzielnie; ● prz	● rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska (plakat, gazetka, referat, wypowiedź, prezentacja), np. przygotowuje prezentację na temat:	● rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygoto	● rozwija swoje zainteresowania językiem i literaturą na różnych zajęciach pozaszkolnych; ● szerzy wśród rówieśników zainteresowanie językiem polskim, literaturą i kulturą; ● rozwija umiejętność

tekstów kultury przedstawia różne sposoby ujęcia losów ludzi zmuszonych do opuszczenia miejsca swego zamieszkania; ● próbuje porządkować informacje; ● w niewielkim stopniu potrafi syntetyzować poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia; ● sporadycznie korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej; ● próbuje stosować odpowiednie	y g o t o w u j e r ó ż n e f o r m y p r e z e n t a c j i w ł a s n e	*Zesłańcy, wygnańcy, tułacze*; na podstawie wybranych tekstów kultury przedstawia różne sposoby ujęcia losów ludzi zmuszonych do opuszczenia miejsca swego zamieszkania; ● porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;	wanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska (plakat, gazetka, wypowiedź, referat, prezentacja), np. przy	pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska (wypowiedź, referat, prezentacja, plakat, gazetka), np. przygotowuje prezentację na temat: *Zesłańcy, wygnańcy, tułacze*; na podstawie wybranych tekstów kultury przedstawia różne sposoby ujęcia losów ludzi zmuszonych

cytaty w swoich wypowiedziach; ● w niewielkim stopniu posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego; ● w niewielkim stopniu wykorzystuje multimedialne źródła informacji (słowniki on-line, autorskie strony internetowe) do przygotowania samodzielnych zadań; ● z pomocą nauczyciela prezentuje swoje osiągnięcia, zainteresowania, np. wykorzystując formę projektu;	gostanowiska (plakat, gazetka, wypowiedź, re	● w celu poszerzania wiedzy korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej; ● sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także źródeł elektronicznych; ● dokonuje selekcji źródeł; ● w celu wzbogacenia wypowiedzi lub jej uargumentowania potrafi wybrać z tekstu odpowiednie cytaty, poprawnie je zapisać i zastosować w	gotowuje prezentację na temat: *Zesłańcy, wygnańcy, tułacze*; na podstawie wybranych tekstów kultury przedstawia różn	do opuszczenia miejsca swego zamieszkania; ● porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach; ● w celu poszerzenia wiedzy korzysta z

● gromadzi informacje potrzebne do napisania sprawdzianu lub wykonania zadania domowego.	referat, prezentacja), np. przygotowuje prez	wypowiedzi; wyjaśnia funkcje cudzysłowu; ● w celu poszerzania swoich wiadomości i umiejętności posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi, symboli, *Słownikiem mitów i tradycji kultury*), także w wersji on-line; ● wykorzystuje multimedialne	e sposoby ujęcia losów ludzi zmuszonych do opuszczenia miejsca swego zamieszkania; ● porządkuje informacje	literatury naukowej i popularnonaukowej; ● podejmując próby tworzenia pracy naukowej, sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także źródeł elektronicznych; trafnie odwołuje się do informacji zawartych w przypisach; ● dokonuje krytycznej selekcji źródeł, także elektronicznych;

	entację na temat: *Zesłańcy, wygnańcy, tułacz*	źródła informacji oraz dokonuje ich oceny; ● dba o rozwój swoich zainteresowań oraz popularyzację osiągnięć, wykorzystując formę projektu; ● gromadzi i przetwarza informacje; ● w sposób funkcjonalny korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł	w problemowe całości przez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia	● w celu poszerzania swoich wiadomości i umiejętności posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi, symboli, *Słownikiem mitów i tradycji kultury*), także w wersji on-line; ● wykorzystuje

	e; na podstawie wybranych tekstów kultury popr	internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.	oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach; ● w celu poszerzenia wiedzy korzysta z literatury naukowej i popular	multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny; ● chętnie i twórczo wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć; ● gromadzi i przetwarza informacje; ● korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek,

	zedstawiarózneesposobyuję ciaalosówludzi		nonaukowej; ● podejmując próby tworzenia pracy naukowej, sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także	słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.

	zmuszonych do opuszczenia miejsca swego		źródeł elektronicznych; trafnie odwołuje się do informacji zawartych w przypisach; ● dokonuje krytycznej selekcji źród	

	zamieszkania; ● porządkuje informacje wp		eł, także elektronicznych; ● w celu poszerzania swoich wiadomości i umiejętności posługuje się słownikami ogólnym	

	robleмowecałościi, np. wgepokiliterackiej, a		i języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi,	

	utora, utworu, motywu lub innego zagadn		symboli, *Słownikiem mitów i tradycji kultury*), także w wersji on-line; • wykorzystuje multimedialne źródła informa	

	ienia; • korzystaz literaturynaukowejlubpo		cjioraz dokonuje ich krytycznej oceny; • wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popular	

	popularnonaukowej; ● wybiera z tekstu od powie		yzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć ● gromadzi i przetwarza informacje; ● korzysta z zasobów multime	

	dniecytatystosujejewwypowiedziach; ● posł		dialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictwe-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru	

	ugujesięsłownikamiogólnymiięzykapolsk		źródeł internetowych, uwzględniając kryteriumpoprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.	

	iego; ● wykorzystuje multimedialne źródła i			

	nformacji (słownik ion-line, autorskie stro			

	nyinternetowe); ● prezentuje swoje osiągnię			

	cia, zainteresowania, np. wykorzystującą form			

	ę projektu; ● gromadzi na ogół trafnie prz			

	etwarzainformacjewceluwykorzystywania			

	ich podczas lekcji, zajęć pozalekcyjnych oraz			

	azpracywdomu.			